

JUS 5420: «Sammenlign tredjemanns stilling under forsikringsavtaleloven §§ 7-1 til og med 7-5 med skadelidtes stilling under § 7-6»

Dette er en *hjemmeeksamen* [rettelse fra første utgave av sensorveiledningen, uten at det rokker ved hva som bør forventes å skille kandidatene] på ca. 5 timer. Læreboken er Bull, Forsikringsrett, 2008, kapittel 33-35. Boken er 14 år gammel, men dette spiller mindre rolle når det gjelder vårens tidløse eksamensoppgave. FAL kapittel 7 har dessuten blitt grundig behandlet på vårens forelesninger. Når det gjelder § 7-6, har det imidlertid kommet en god del rettspraksis og litteratur siden 2008 om jurisdiksjon, lovvalg og foreldelse i slike saker.

Oppgaven vil strukturelt kunne legges opp på flere måter, men kandidatene bør unngå for mange gjentakelser. Det kan være hensiktsmessig å starte med å presentere systemet i FAL kapittel 7, for deretter å presentere de grunnleggende utgangspunktene i § 7-1 om «automatisk medforsikring». Gode kandidater må forventes å si noe forstandig om hvilke rettspolitiske overveielser som ligger til grunn for dagens regler. De beste kandidatene vil kanskje problematisere forarbeidenes begrunnelse, men uten at dette kan være noe krav. De beste kandidatene vil kanskje også få frem hvorfor det gjennom FAL 1989 skjedde en innsnevring av kretsen av «automatisk medforsikrede» - til de som det er en sterk presumsjon for at forsikringstakeren ønsker å begunstige og/eller som det av retts tekniske grunner er hensiktsmessig å gjøre medforsikret (se særlig § 7-1 første ledd). Det vil også være naturlig å peke på § 7-2 i denne forbindelse.

Et grunnleggende trekk ved tredjemanns stilling etter § 7-1 flg. er at den dels er avledet (dekningsfeltet), dels er selvstendig; se særlig § 7-3, som innebærer at tredjemann ikke uten videre skal identifiseres med forsikringstakeren (og læreboken s. 530 flg.). § 7-4 innebærer dessuten at selskapets oppsigelse etc. av forsikringsavtalen overfor forsikringstakeren, ikke uten videre får virkning overfor tredjemann. Gode kandidater vil forklare rasjonalet bak reglene i §§ 7-3 og 7-4, herunder begrensningene i § 7-4 (2). De beste kandidatene vil kanskje få frem at stilingen som automatisk medforsikret ofte ikke vil være god nok for tredjemann, eksempelvis långivere/panthavere, og at de derfor gjerne ikke vil nøye seg med å være medforsikret; i stedet vil de sørge for å bli direkte begunstiget under polisen.

Deretter kan det være naturlig å gå nærmere inn på hva som kjennetegner skadelidtes stilling ved ansvarsforsikring i henhold til § 7-6 flg., og hvordan denne reguleringen – prinsipielt og praktisk – skiller seg fra den «automatiske medforsikringen» i §§ 7-1 – 7-5. Et grunnleggende poeng er at § 7-6 ikke gjelder «medforsikring», men en rett for *skadelidte* til å forholde seg direkte til skadevolders ansvarsassurandør («direct action») – uten at skadelidte på noen måte er «medforsikret». Dette er nokså abstrakte spørsmål, og det må forventes at de er godt egnet til å skille mellom kandidatene. Kandidater som ser at systemet med medforsikring også kan brukes i ansvarsforsikring, bør få uttelling.

Dette innebærer på den ene side at § 7-6 flg. er beslektet med reglene om direkte mangelskrav, herunder begrunnelsen for disse reglene. En bærende begrunnelse for kjøpsloven § 84 er eksempelvis at tidligere salgssledd (A) har lite å beklage seg over dersom senere kjøperes (Cs) mangelskrav begrenses til det mangelskravet som As kjøper (B) kunne ha fremmet mot A. § 7-6 (4) er nærmest et ekko av dette (dette er imidlertid ikke nevnt i læreboken, og kan derfor ikke forventes). Samtidig er det ikke opplagt at man bør ha regler om direct action; i så fall ville de fleste rettssystemer ha hatt slike regler. Gode kandidater bør derfor drøfte og problematisere begrunnelsen for direct action, og de beste vil kanskje peke på at en slik adgang reiser en rekke svært kompliserte rettsspørsmål (noe nyere rettspraksis om jurisdiksjon og lovvalg illustrerer).

På den annen side reiser også § 7-6 flg., i likhet med §§ 7-1 – 7-5, spørsmål om hvordan man skal håndtere trekanten mellom selskapet, forsikringstakeren og tredjemann. Et grunnleggende spørsmål når det gjelder skadlidtes direct action etter § 7-6, er hvilke innsigelser selskapet kan gjøre gjeldende overfor skadelidte. Kandidatene bør her forventes å sammenligne reguleringen i § 7-6 (4) med reguleringen i §§ 7-3 og 7-4. De beste kandidatene vil trolig, basert på forarbeidene, problematisere de svakt funderte bestemmelsene i § 7-6 tredje og femte ledd.

Det har, som nevnt, blitt avsagt flere prinsipielle avgjørelser om jurisdiksjon og lovvalg når det gjelder direct action. Disse er imidlertid ikke behandlet i læreboken, de har heller ikke blitt behandlet i forelesninger, og de kan ikke sies å være en naturlig del av pensum i forsikringsrett (snarere internasjonal privatrett). Kandidatene må derfor kunne få de to beste karaktene (A og B) uten å ha nevnt eller behandlet disse dommene.

Amund B. Tørum, Oslo, 11. mai 2022